

Arijana Pospišil, mag.iur.

Centar za socialnu skrb Požega

IZVJEŠTAJ

"Obučimo djecu plivati kako bismo spasili njihove živote"

Požega, 2017.

I. SAŽETAK

Projekt "Obučimo djecu plivati kako bismo spasili njihove živote pokazao se u praksi iznimno potrebnim i bitnim. S jedne strane imali smo priliku vidjeti što je djeci potrebno, gdje postoje određeni propust, ali jednako tako vidjeli smo koliko im ovakav program može pomoći u njihovom daljnjem razvoju i životu.

Ondje su stekli vještine koje im mogu biti korisne, ali i na neki način upoznali su sami sebe i svoje prednosti. Projekt im je dao šansu, nešto što rijetko dobiju. Svaka stavka ove škole u prirodi bila je prilika za bolje sutra. Osjetili su kako mogu napraviti nešto za sebe, ali i za drugoga. Vidjeli su kako za osobni razvoj, ali i pružanje oslonca drugome nije potrebno samo materijalno. Učili su plivati, komunicirati, razvijali su svoju kreativnost kao i osjećaj empatije. Dobili su priliku pokazati svoju drugu stranu, a koja nije da dolaze iz socijalno ugroženih obitelji ili pak da su "drugačiji". Pokazali su kako i oni imaju mnogo toga za ponuditi, ali rijetko za to dobivaju priliku, jer su već na neki način etiketirani i tako ih se promatra.

Djeca su dobila priliku biti djeca. Dobila su određene smjerove, ali i postala su bogatija za neke nove vještine, emocije pa i prijatelje. Za promjenu je potrebno malo, ali i to malo danas je teško dobiti. Stoga, kad postoje oni koji promjenu žele ostvariti treba ih poduprijeti. Ulagati u dijete nikad nije pogrešno. Svako dijete ima pravo na priliku i zahvaljujući Gradskom društvu Crvenog križa Osijek prilika je stvorena, samo je treba nastaviti pružati.

II. SADRŽAJ

I. SAŽETAK	3
II. SADRŽAJ	4
3. UVOD.....	5
4. ORGANIZACIJA	6
4.1. <i>KAKO NEPOZNATO BRZO POSTAJE POZNATO</i>	6
5. ŠTO SU DJECA OTKRILA	8
5.1. <i>NAVIKE</i>	8
5.2. <i>DISCIPLINA</i>	8
5.3. <i>ZNANJE</i>	9
5.4. <i>UČITI OD DJECE</i>	9
6. ZAŠTO OVAJ PROJEKT TREBA BITI "ZAUVIJEK"?	10
7. LJUBAV – TO SMO MI.....	11

3. UVOD

Humanost, toplina, ljubav, osmijeh, tuga, sreća te hrabrost riječi su koje samo približno mogu opisati projekt "Obučimo djecu plivati kako bismo spasili njihove živote". Biti dio toga projekta za mene je bila privilegija i nadam se da će moje viđenje ovoga projekta biti samo dodatan plus za daljnju provedbu istoga.

Volonteri i svi oni koji djeluju u službi humanosti mogu dati svima nama jednu životnu pouku koju nam niti jedno obrazovanje nikada neće dati. Osobe koje su se okupili oko ovoga projekta to su učinile za ovu djecu. Dali su im priliku i nisu dignuli ruke od njih. Učinili su sve što je u njihovoj moći da toj djeci pokažu da i oni mogu više i da njihova trenutna situacija nužno ne mora biti i stalna.

Tijekom ovoga pisanja dati ću si slobodu da pišem točno onako kako sam vidjela, doživjela i osjetila ovo druženje s ciljem da ova priča ima svoj nastavak. Bitno je da djeca koja su socijalno ugrožena dobiju svoju priliku i osjete kako su promjene moguće.

Socijalno ugrožena djeca nisu nevidljiva, ona su tu, svaki dan ih susrećemo i naš je zadatak usmjeriti ih i biti tu za njih, jer njim ne treba mnogo, samo im treba pokazati smjer i promjene će se dogoditi. Ukoliko postoje udruge i organizacije koje su voljene to raditi, treba im dati priliku te djecu njima uputiti. Tako stvaramo most između potrebitih i onih koji će pomoći.

4. ORGANIZACIJA

Gradsko društvo Crvenog križa Osijek u lipnju ove godine obavijestilo je Centar za socijalnu skrb Požega o provedbi projekta "Obučimo djecu plivati kako bismo spasili njihove živote". Centru su dane jasne upute te je ostavljeno dovoljno vremena i prostora za organizaciju. Centar za socijalnu skrb Požega tj. socijalna radnica Centra uložila je vrijeme kako bi odabrala djecu, ali je i uložila mnogi truda da nagovori roditelje da pristanu na odlazak djece. Pokazalo se kako roditelji ne pristaju baš tako lako da puste svoju djecu. Unatoč tim nekim malim preprekama, uspio se skupiti dovoljan broj djece i čekao se trenutak odlaska.

Ovakav oblik suradnje između Gradskog društva Crvenog križa Osijek i centara za socijalnu skrb primjer je dobre prakse. Ovdje s jedne strane imamo organizaciju koja ima prostor, vrijeme i želju, a s druge strane imamo ustanovu koja ima korisnike u potrebi te stručne radnike koji mogu procijeniti kome je takav vid aktivnosti potreban. S obzirom na broj djece koji se projektu priključio može se zaključiti kako su ovakve suradnje pozitivne i trebalo bi ih u budućnosti nastaviti.

4.1. Kako nepoznato brzo postaje poznato

Dan odlaska. Na autobusnom kolodvoru miješaju se osjećaji uzbuđenja, zabrinutosti, veselja, ali i tuge. Roditelji se teško odvajaju od svoje djece, ali maleni strah i prvo odvajanje djece od roditelja prevladava znatiželja za nečim novim i drugačijim. Kad smo se uvjerali da su svi tu, krenuli smo prema cilju.

Put do Orahovice bio je popraćen veseljem, pjesmama, ali i brojnim rukama u zraku koje su sve željele znati. Kako smo se približavali cilju nestrpljenje je raslo i svi smo jedva čekala vidjeti gdje ćemo provesti slijedećih tjedan dana. Autobus se polagano penjao, prolazio je kroz šumu i usred netaknute prirode nalazio se naš cilj. Prekrasan, prirodom okružen kompleks mjesto je koje Vam daje prostor da uistinu činite čuda. Drago mi je što je Gradsko društvo Crvenog križa Osijek odlučilo vrata ovog prostora upravo otvoriti djeci koja su socijalno ugrožena i pokazati im kako može biti drugačije.

Kada smo izašli iz autobusa, svi su odmah primijetili kako je sve uredno, a trava kao da je iz nekog filmskog dvorišta. Djeca su svemu divila i jedva su čekala da ih se smjesti, jer sobe i mjesto koje će im dati malo privatnosti uvijek imaju važnu ulogu. Kada su stigli do svojih soba, čuđenje na njihovim licima trebalo je zabilježiti. U sobama ih je bilo petero ili četvero, a svaka soba je imala klimu te kupaonu. Za neke od njih to je bilo čudo, što se moglo primijetiti iz njihovih pitanja, koja su glasila: Smijemo li mi to koristiti? i Je li to stvarno sve za nas? Možete si samo zamisliti u kakvim uvjetima žive djece kojima je kupaonica, nešto što je nama potpuno normalna stvar, jedno potpuno čudo za koje oni traže dopuštenje za korištenje. Kad su se napokon smjestili u svoje sobe i malo upoznali bilo je vrijeme za slijedeće korake.

Prvo s čime su se upoznali bili su zatvoreni bazeni, učitelj plivanja i kupanje. Bazen je cijeli tjedan bio najveća atrakcije i svi su samo iščekivali kupanje. Kako bi postali plivači,

prvo su svi morali proći inicijalno testiranje, a nakon toga su bili podijeljeni u grupe sukladno plivačkim sposobnostima s kojima su došli. Nakon što su grupe bili sastavljene, svima je bilo stavljeno na znanje kojoj grupi pripadaju te kada će u toku dana ići na plivanje. Na bazen su uvijek išli u pratnji volontera koji su vodili brigu o tome da su svi uvijek na vrijeme na bazenu te da su odgovarajuće odjeveni i spremni za ulazak u bazen. Škola plivanja pokazala se kao aktivnost koja osvojila sve. Poučna je, ali i zabavna.

Svaki trenutak ovog boravka bio je pomno isplaniran. Od trenutka kad su djeca otvorila svoje oči pa sve do odlaska na spavanje. Jutra su bila aktivna. Buđenje je uvijek bilo uz glazbene hitove, ali i kucanja na vrata soba jer 7 sati ujutro i nije baš najuobičajnije vrijeme za izlazak iz kreveta. Kad bi se svi razbudili, obavili svoju jutarnju higijenu te se posložili na hodniku, odlazilo se na tjelovježbu, koja bi svako jutro bila drugačija. U prizemlju je stajala ploča na kojoj joj bi se nalazio jelovnik te popis aktivnosti za dan pred nama. Djeca su uvijek znala što će jesti, ali i što i kada će raditi u toku dana. Nakon što bi doručkovali, jedna grupa išla bi na plivanje, a preostale grupe išle bi na radionicu ili na igralište i tako bi se izmjenjivale. Radionice pod vodstvom učiteljice i učitelja bili su vrlo zanimljive i poučne. Djeca su imala priliku naučiti kako voditi brigu o svojim zubima, te kakao pravilno prati ruke. Jednako tako učili su o pojmu humanosti te kako je osobama koje imaju određenih fizičkih poteškoća i kako tim osobama pomoći. Na tim radionicama pokazali su i svoju kreativni stranu izrađujući gradove, ali i poklone za svoje tajne prijatelje. Djeca su jednako tako imala priliku upoznati se programom prve pomoći. Što je to uopće prva pomoć te kako nam ona služi i tko se i kako može njome koristiti.

Tjedan je bio ispunjen odlascima u grada, muzej, vatrogasnu postaju te na ranč. Svi smo aktivirali svoje noge i upoznavali se s prirodom, povijesti, ali i životinjama. Odlazak na ranč omogućio im je učenje jahanje, ali i maženje i hranjenje konja. Večeri su također bilo vrlo zanimljive, od noćnog kupanja, smiješne olimpijadi pa sve do zabave u pidžami. Posebno je bila zanimljiva aktivnost tajni prijatelj, u kojoj su djeca cijeli tjedna pisali svom prijatelju i pisma su ostavljali u sandučićima koje su sami osmislili i izradili. Takva aktivnost na neki način dala je važnost svakome i svi su se osjećali kao bitna karika ovog izleta.

Odlazak na spavanje često je bio pravi izazov, ali tu se i pokazalo koliko djeca nepoznato brzo pretvaraju u poznato, brzi se prilagode novonastaloj situaciji i testiraju Vas do krajnjih granica. Svi su brzo postali prijatelji i stalno su imali želju ići jedni kod drugih i zabavljati se prema svojim pravilima, stoga je spavanje i umirivanje bio težak zadatak, ali uz mnogobrojna uvjeravanja te uz različite metode svi bi nekako na kraju završili na spavanju. Imali smo i nekoliko onih kojima je odvajanje teško palo, bilo je suza, jer noći u nepoznatom prostoru mogu pobuditi tu potrebu za domom, ali volonteri i voditelji su se s takvim situacijama izuzetno dobro nosili i brzo bi ih pridobili natrag.

5. ŠTO SU DJECA OTKRILA

Ovaj projekt uistinu može i mora dobiti pozitivne ocijene, jer ovakav trud, volju i želju rijetko imamo priliku vidati. Tjedan koji je bio pun pozitivnih emocija, koji je djeci donio znanja koja mogu prenositi dalje, pokazao je i niz tužnih stvari, ali i na neki način po mom mišljenju ukazao na potrebu da djelatnici centara koji su sudjelovali u ovoj priči na licu mjesta imaju svoje predstavnike. Ova škola u prirodi pokazala je koliko ima propusta u radu s djecom koja su socijalno ugrožena i upravo ovakvi neformalni uvjeti i okolina daju priliku da se s njima bolje upoznate, ali i prepoznate njihove potrebe i da na kraju nađete načine kako im pomoći i kako ih usmjeriti dalje.

5.1. Navike

Navike konzumiranja kuhane hrane i briga o higijeni kod većine ovo djece nije prisutno. Činjenica jest da je riječ o skupini djece koja su socijalno ugrožena ili pak dolaze iz obitelji u kojima su obiteljski odnosi narušeni, ali to su djeca koja idu u školu, koja izlaze iz svoje rutine, ali i dalje ta djeca ne znaju osnovne stvari tj. nisu razvila nekakve osnovne navike.

Kuhani obroci, obveza pranja zubi, pranja ruku, kao i skidanje cipela, ali i odjeće u kojima su proveli dan kada odlaze na spavanje za mnoge od njih je nepoznanica. Kako je moguće da danas se suočavamo s tim problemom?? Kod ovakvih nedostataka s kojima smo se imali priliku susrest siromaštvo je samo loš izgovor. Svu ti djecu dobivaju učitelji, ali i po potrebi neki drugi stručni radnici i svi oni imaju priliku pozitivno utjecati na tu djecu i usmjeriti, a ne ih odbaciti i gledati kao socijalni slučaj. Koliko god želim držati ovaj cijeli Izvještaj u pozitivnom tonu ne spomenuti ovakve propuste, značilo bi i da sam sama zažmirila pred stvarnosti koja nas okružuje. Oni koji trebaju i imaju moć nešto mijenjati, zakazali su. Stoga, kako svu tu djecu, a nemojmo si lagati, danas ih ima mnogo, dodatno poučiti, kako im nadograditi njihova znanja kad osnovne stvari, koje bi bez obzira na sve, oni bi trebali poznavati, oni ne znaju.

Upravo zbog ovakvih saznanja, ovaj projekt dobiva još jedan veliki plus i treba ga nastaviti. U njemu djeca uče, dobivaju priliku prepoznati neke svoje dobre strane i vide kako i oni mogu puno. Prilika, svi tome teže.

5.2. Disciplina

Uvažavanje autoriteta pomalo im je strano. Kao i poslušnost. Osjećaj da se netko brine kad će spavati, kad će jesti te kada će neku obavezu odraditi također im je neistraženo područje. Stječe se dojam kao da su djeca potpuno prepuštena sam sebi i vlada anarhija. Granice ne poznaju i zbog toga si dozvoljavaju mnogobrojne stvari misleći kako njihovo ponašanje ne može imati posljedice.

Doći do točke u kojoj ćete imati njihovu pažnju težak je zadatak, ali nije nemoguće, ali njihovo ponašanje odaje kako se brzo odustajalo. Oni to osjećaju i namjerno pokazuju svoj

otpor. Imaju osjećaj kako im je sudbina predodređena time gdje su se i kakvim su se uvjetima rodili. Nažalost, tu su možda i u pravu.

5.3. Znanje

Što bi svako, ali pod tim uistinu mislim svako dijete u dobi od 9 ili 10 godina trebalo znati? Trebalo bi znati svoje ime, svoje prezime, što je doručak, ručak, večera, gdje živi, kad je rođeno, te što su neki osnovni pojmovi koji su nužni za obavljanje svakodnevnih obaveza. Na prvi pogled ovo se možda čini apsurdno, pomalo je i meni dok sad ovo pišem, ali žalosna je činjenica da veliki broj djece s kojima sam provela vrijeme ne zna razliku između doručka, ručka i večer, a negdje to ide toliko daleko da dijete ne zna kako se zove. Jasno, treba imati u vidu da smo ovdje imali djecu koja idu prema prilagođenom ili pak posebnom programu, ali svejedno ako se s njima radi na pravi način dijete bi ako ništa drugo trebalo znati kako se zove, trebalo bi biti svjesno sebe.

5.4. Učiti od djece

Prethodno navedeni nedostaci koji su se mogli uočiti tijekom ovih tjedan dana ne utječu na to da mi od djece učimo. Njihovo neznanje, nama je na određen način znanje. Ova djeca uz sve nedostatke, pokazala su nam kako se družiti, kako prihvaćati jedni druge i kako oni te mnogobrojne razlike koje postoje između njih ne vide kao problem, nego se brzo međusobno prihvaćaju i djeluju kao grupa. U tome bi ih trebali slijediti. Oni će nam na sebi svojstven način reći što trebaju samo ih treba slušati. Mi smo njima bitni, ali i oni nama moraju biti bitni. Djeca osjete. Njihova ponašanja često su odraz našeg ponašanja prema njima. Stoga, svi koji se odluče na rad s djecom moraju biti svjesni svoje odgovornosti. Poslije roditelja i uže obitelji, odgajatelji, učitelji te drugi stručni radnici njima postaju centar svijeta. Mi smo ti koji imamo odgovornost poticati ih na razvoj i učenje i to skupa s njima. Težak je zadatak, ali nije nerješiv, samo ne smijemo zaboraviti zašto smo odlučili raditi s djecom i da smo tu zbog njih. Pratimo ih. Ne lijepimo na njih etikete, nego im dajmo priliku.

Učimo mi, uče djeca. Stvaramo krug humanosti i razumijevanja. Imamo priliku vidjeti kako se različita djeca povezuju, kako si međusobno pomažu i kako mi odrasli ponekad između njih stvaramo neke nepotrebne prepreke. Djeca koja su socijalno ugrožena, koja žive u obiteljima u kojima ruke nisu potpora nego sredstvo strašenja ili pak koja su se rodila drugačija također su djeca i sve što oni žele su biti djeca i mi kao odrasli, kao osobe koje se obrazuju za rad s njima dužni smo im to omogućiti. Djeca trebaju biti djeca. Svi trebaju osjetiti čari prijateljstva, kupanja, izleta, kreativnosti, brige, autoriteta, sve trebaju osjetiti i mogu to, jer evo postoje ljudi koji su spremni im to pružiti. Možda se to nama čini malo, ali vjerujete njima to znači puno.

Slijedimo djecu, slušajmo ih i prepoznamo njihove potrebe. Ne gledajmo ih kroz ono od koga su, gdje su ili kakvi su se rodili, gledajmo ih kao pojedince koji nam mogu mnogo toga ponuditi, samo im treba pružiti priliku.

6. ZAŠTO OVAJ PROJEKT TREBA BITI "ZAUVIJEK"?

Kako bi djeci pružili odgovarajuća znanja, kako bi ona osjetila da pripadaju društvu te kako bi osvijestila svoje sposobnosti bitno je da se ovaj projekt, ali i slični projekt podržavaju. Kada se nađe grupa ljudi koja je voljna kvalitetno raditi, te svojoj zajednici osim znanja i vještina prenijeti ljubav uz te ljude treba stati.

Projekt kao ovaj treba živjeti, jer puno može učiniti za djecu koja su socijalno ugrožena i koja imaju nešto drugačije potrebe. U uvjetima kao što su bili u Orahovici djecu imate priliku učiti, ali i dati im prostor za razonodu i poticanje njihove kreativnosti. Uz ovaj projekt svi na neki način mogu učiti i biti bolji. Ovdje se pruža mogućnost da se struka ispreplete s formom slobodnog vremena i tu može najbolje uočiti što i kako u budućnosti raditi. Djeca su tu slobodna, pokazuju svoje potencijale, ali i nedostatke koji su posljedica neimaštine ili nedovoljnog rada. Uvidom u to možemo naposljetku svi bolje raditi svoj posao. Možemo uputiti roditelje, možemo razmišljati o kreiranju radionica i programa koji će svima ići na korist. Međusobno povezivanje i suradnja može donijeti samo pozitivne rezultate. Ponekad je izuzetno bitno da se ljudi različitih, pa ponekad i nesrodnih struka slože, jer različita viđenja i mišljenja mogu kreirati neka potpuno inovativna rješenja. Veličina i snaga ovog projekta leži i u tome što ljudi koji su se za njega založili, materijalno ne dobivaju mnogo, ali upravo i u tome leži ta snaga. Ti ljudi dali su ljubav i nju možete osjetiti u svakom koraku.

Svi na ovome možemo učiti i možemo imati koristi. Naravno i u tom tjednu kojeg smo proveli skupa bilo je mnogo nizbrdica, ali nismo odustali. Stalno se pokušalo razumjeti i tražiti načine kako djeci privući pozornost i kako ih na kraju vratiti kući s vrijednostima i vještinama koje će razvijati kasnije u životu. Svi su bili jednaki, svi su imali priliku pokazati sebe, svoje vještine, ali i dobili su uvid u mogućnosti, dobili su određena za život potrebna znanja te mnogo podrške i ljubavi. Neki su stekli i nove prijatelja, ali su izrazili želju da cijela ova priča "živi" i dalje.

7. LJUBAV – TO SMO MI

Ovaj izvještaj možda nije u potpunosti stručan, niti se koristi stručnom terminologijom, ali je iskren i napisan je u želji i s ciljem da ovaj projekt, ali i njemu slični se odobravaju i traju. Tjedan u Orahovici koliko god je što se tiče koncepta, ljudi i provedbe bio uistinu izvan svih mojih očekivanja, pokazao je jednu tužnu stvarnost, ali koju upravo ovi ljudi žele mijenjati. Djeca su nam pokazala svoja neznanja, svoje strahove i činjenicu da su često izolirana, neshvaćena i pomalo "bačena u kut". Njihove tužne priče na koje oni nisu mogli utjecati u očima društva stopile se s njima i zbog toga postaju prepuštena sama sebi.

Škola u prirodi u Orahovici bila je više od samoga izleta. Bio je to prostor i vrijeme za prijateljstvo, učenje i ljubav. Moram priznati kako je ponekad bilo teško i više nismo znali što ćemo i kako ćemo, ali nismo odustajali. Uporno smo se trudili i mislim kako su oni to počeli osjećati. Počeli su shvaćati kako više nisu u "kutu", nego su dio nečega, gdje mogu stvarati, pokazati ono u čemu su dobri, nekome pomoći, osjećali su se prihvaćeno. Oni se nisu poznavali. Došli su iz različitih područja, ali to ih nije spriječilo da postanu prijatelji, da si pomažu, da brinu jedni za druge, da se neki čak i zaljube. Dobili su priliku biti djeca u pravom smislu te riječi. Njima je izuzetno bitno da ih gledate kao čovjeka, kao jedno živo biće s emocijama, a ne kao izgubljeni slučaj. Svi trebaju dobiti jednaku šansu. Zahvaljujući ovom projektu to i mogu. Ovdje mogu stjecati vještine koje će im pomoći da se lakše nose s onim što je njihova svakodnevica, ali i jednako tako ovdje će vidjeti i naučiti da biti drugačiji nije ništa loše i naučiti će se nositi s tim i pronalaziti načine kako to drugačije pretvoriti u svoju prednost i kako težinu svakog dana izgurati i ne odustajati.

Koliko je dječji ljubav velika i koliko smo mi odrasli ponekad slijepi i stvaramo sami nekakve prepreke i etikete, najbolje su mi pokazale njihove riječi koje glase ovako: "Sve je ovo super i baš nam je lijepo, ali želimo doma jer tamo nam je ipak najljepše, sve nam je tamo." Kad dijete koje je sad dobilo sve takvo nešto kaže, a znate otkud su došli i kako žive, shvatite da ta djeca mogu napraviti velike stvari, samo ih treba na pravi način potaknuti.

Mi nismo niti svjesni s koliko malo toga možemo činiti velike stvari. Dati svoje vrijeme i znanje za druge nikad nije uzalud. Sve ono što smo proživjeli u Orahovici teško je opisati, ali mislim da nitko nije došao doma prazan. Svi su s nečim došli u svoje domove. I to je čar ovakvih programa i projekata. Ovaj projekt nastao s ciljem pomaganja, krenuo je iz ljubavi, humanosti, krenuo je iz želje da onima koji stvarno ne mogu, donese nešto što će pamtiti i nešto što će nositi kroz život. Sve što krene iz nekakvih iskrenih emocija donijet će najbolje rezultate. Nadam se kako nastavak slijedi, jer djeca to željni iščekuju.

Nalazimo se u jednom neobičnom vremenu, sustav je sivi i doslovno nas "jede", ali ipak u tom sivilu postoji srce, a njega čine hrabri i odvažni ljudi koji su odlučili svoje vrijeme dati drugome. Ukoliko oni koji imaju moć odluče poduprijeti te ljude sivilo će se razbijati, mi ćemo postati složniji, a djeca će imati priliku biti djeca. Sve dok postoji volontiranje, volonteri, udruge i oni koji žele utjecati na sustav sve je moguće.